

513

۱۵۴۴

۴۳

۲۶۴

سجراتر ادد

احکام بانوان

مطابق با فتاوی

حضرت آیت الله العظمی مکارم شیرازی رحمته الله

با اصلاحات و اضافات

تهیه و تنظیم: ابوالقاسم علین نژادی

سرشناسه	مکارم شیرازی، ناصر، ۱۳۰۵-
عنوان و نام پدیدآور	احکام بانوان: مطابق با فتاوی حضرت آیت الله العظمی مکارم شیرازی / تهیه و تنظیم ابوالقاسم علیان نژادی.
مشخصات نشر	قم: انتشارات امام علی بن ابی طالب (ع)، ۱۳۸۷.
مشخصات ظاهری	۲۶۳ ص.
شابک	978-964-6632-80-6
یادداشت	کتابنامه به صورت زیرنویس.
موضوع	زنان (فقه)
موضوع	فقه جعفری -- رساله عملیه
موضوع	فتاواهای شیعه -- قرن ۱۴
موضوع	زناشویی (فقه)
شناسه افزوده	علیان نژادی، ابوالقاسم، ۱۳۴۳-، گردآورنده
ردمکدی کنگرم	۱۳۸۷: ۳ الف ۷۳ م/ ۱۸۹ BP
ردمکدی دیویی	۲۹۷/۳۶
شمار کتابشناسی ملی	۱۶۳۴۴۹۶

ناشر برتر
نوزدهمین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران

۱. احکام بانوان

مطابق با فتاوی حضرت آیت الله العظمی مکارم شیرازی (دامت برکاته)

تهیه و تنظیم: ابوالقاسم علیان نژادی

تیراژ: ۳/۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: چهل و سوم (با اضافات)

تاریخ انتشار: ۱۳۹۷ ش

صفحه و قطع: ۲۶۴ صفحه / وزیری

چاپ: سلیمانزاده

ناشر: انتشارات امام علی بن ابی طالب (ع)

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۶۳۲-۸۰-۶

قم - ابتدای خیابان شهدا - کوی آمار (۲۲) - پلاک ۸

تلفن: ۳۷۷۲۳۴۷۸ - دورنگار: ۰۹۹ - ۳۷۷۲۳۴۷۸

www.imamalipub.ir

به سفارش

دفتر حضرت آیت الله العظمی مکارم شیرازی (مدظله)

غیر قابل فروش

اهداء:

این اثر را به تمام بانوان محترمه‌ای که مشمول آیه
شریفه ۳۵ سوره احزاب هستند؛ یعنی در زمره
«مسلمات»، «مؤمنات»، «قانتات»، «صادقات»، «صابرات»،
«خاشعات»، «متصدقات»، «صائمات»، «حافظات» و
«الذاکرات» می‌باشند یا در این مسیر گام بر می‌دارند و
بدور از تبلیغات سوء دشمنان دین، در صدند که بندگان
صالح خداوند باشند، اهداء می‌کنم.

فهرست مطالب

۱۳	پیشگفتار
۱۵	کتاب حاضر
	* * *
۱۹	فصل اول : بلوغ و نشانه‌های آن
	* * *
۲۳	فصل دوم : احکام تقلید
۲۳	تقلید و پیروی از دیگران از چهار صورت خارج نیست
	* * *
۲۷	فصل سوم : احکام طهارت و نجاست
۲۸	استبراء
۲۹	مسکر مایع و الکلیها
۲۹	عرق جُنُب از حرام
۳۰	راههای ثابت شدن نجاست
۳۰	احکام وسواس
۳۶	مسائل متفرقه نجاسات

مطهرات ٣٧

* * *

فصل چهارم : مسائل وضو ٣٩

* * *

فصل پنجم : غسل حیض و احکام آن ٤٣

١. ماهیت خون حیض ٤٤

٢. شانه ها و علائم های خون حیض ٤٥

٣. شرایط خون پر بود ٤٦

الف) بلوغ ٤٦

ب) نرسیدن به سن بلوغ ٤٦

ج) کمتر از سه روز نباشد ٤٧

د) بیشتر از ده روز نباشد ٤٨

ه) استمرار ٤٩

و) موالات ٤٩

ز) بین دو حیض باید حداقل ده روز فاصله باشد ٥٠

محرمات حائض ٥٠

الف) انجام عبادتها ٥٠

ب) انجام تمام کارهایی که بر جُنب حرام است ٥٢

ج) آمیزش جنسی ٥٤

د) طلاق ٥٦

اقسام زنان حائض ٥٧

١. صاحب عادت وقتیه و عددیه ٥٧

٢. صاحب عادت وقتیه ٥٩

٣. صاحب عادت عددیه ٦٠

۶۰	۴. مضطربه
۶۱	۵. مبتدئه
۶۱	۶. ناسیه
۶۱	احکام گروههای ششگانه فوق
۶۲	نشانه پایان یافتن عادت ماهیانه
۶۲	وظیفه حائض پس از پایان عادت
۶۴	مسائل متفرقه غسل حیض

* * *

۶۷	فصل ششم: احکام غسل نفاس
۶۷	خون نفاس چیست؟
۶۷	شرایط خون نفاس
۶۹	کارهایی که بر «نُفَسَاء» حرام است
۶۹	وظیفه «نفساء» پس از قطع خون
۷۰	خونی که زن پس از ایام نفاس می بیند
۷۱	مسائل متفرقه نفاس

* * *

۷۳	فصل هفتم: غسل استحاضه
۷۳	نشانه‌ها و علامتهای خون استحاضه
۷۴	اقسام استحاضه
۷۴	وظیفه مستحاضه قلیله
۷۶	وظیفه مستحاضه کثیره
۷۶	تبدیل استحاضه قلیله به کثیره و بالعکس
۷۸	روزه در حال استحاضه
۷۸	مسائل دیگر استحاضه

* * *

- ۸۳..... فصل هشتم : غسل جنابت
- ۸۳..... نشانه‌های احتلام
- ۸۴..... کارهایی که بر جُنُب حرام است
- ۸۵..... کارهایی که بر جُنُب مکروه است
- ۸۶..... احکام جنابت

* * *

- ۸۹..... فصل نهم : غسل منی میّت
- ۸۹..... غسل‌های مستحب

* * *

- ۹۱..... فصل دهم : برخی از احکام غسل

* * *

- ۹۳..... فصل یازدهم : احکام مردگان
- ۹۴..... غسل میّت
- ۹۵..... کفن و خُئوط
- ۹۵..... نماز میّت
- ۹۶..... دفن
- ۹۸..... نبش قبر
- ۹۹..... چند مسأله دیگر

* * *

- ۱۰۱..... فصل دوازدهم : مسائل نماز
- ۱۰۲..... احکام اوقات نماز
- ۱۰۳..... پوشانیدن بدن در نماز
- ۱۰۵..... شرایط لباس به هنگام نماز
- ۱۰۷..... برخی از مواردی که نجس بودن لباس یا بدن نمازگزار جایز است

۱۰۸.....	برخی از مستحبات و مکروهات لباس نمازگزار
۱۰۸.....	مکان نمازگزار
۱۰۹.....	اذان و اقامه
۱۱۰.....	واجبات و مستحبات نماز
۱۱۱.....	برخی از مبطلات نماز
۱۱۲.....	نماز مسافر
۱۱۳.....	نماز جماعت
۱۱۴.....	نماز جمعه

* * *

۱۱۷.....	فصل سیزدهم: احکام روزه
۱۱۷.....	کارهایی که روزه را باطل می‌کند
۱۱۹.....	برخی از مکروهات روزه
۱۱۹.....	قضا و کفاره روزه
۱۲۰.....	زنانی که روزه بر آنها واجب نیست
۱۲۱.....	روزه‌های حرام و مستحب

* * *

۱۲۳.....	فصل چهاردهم: احکام اعتکاف
----------	---------------------------

* * *

۱۲۵.....	فصل پانزدهم: احکام خمس
----------	------------------------

* * *

۱۳۱.....	فصل شانزدهم: احکام زکات
----------	-------------------------

۱۳۲.....	مستحقین زکات
----------	--------------

۱۳۳.....	زکات فطره
----------	-----------

* * *

فصل هفدهم: احكام حج ۱۳۵

* * *

فصل هجدهم: احكام ازدواج ۱۳۹

خواستگاری ۱۳۹

اولايای عقد ۱۴۰

شرایط مجاز و غیرمجاز در عقد نکاح ۱۴۴

عیوبی که به خاتمه آن می توان عقد را فسخ کرد ۱۴۶

محارم و عده ای از کسانی که ازدواج با آنها جایز نیست ۱۵۶

احكام عقد دائم ۱۵۹

الف: حقوق زن بر شوهر ۱۵۹

۱. نفقه ۱۵۹

۲. مهریه ۱۶۲

۳. حق آمیزش و هم خوابی ۱۷۰

ب: حقوق شوهر بر زن ۱۷۱

۱. تمکین ۱۷۱

۲. اطاعت از شوهر ۱۷۳

کارهای منزل ۱۷۶

ازدواج موقت ۱۷۶

احكام پوشش ۱۸۱

احكام لمس ۱۸۶

احكام نگاه و نظر ۱۸۷

شنیدن صدای نامحرم ۱۹۲

گفتگو با نامحرم ۱۹۳

اختلاط زن و مرد ۱۹۵

۱۹۶	 مجلس عروسی و دیگر مجالس شادی
۲۰۰	 حضانت
۲۰۳	 نشوز
۲۰۵	 مسائل متفرقه ازدواج
۲۱۰	 احکام شیر دادن (رضاع)
۲۱۰	 شرایط شیر دادنی که سبب محرمیت می شود
۲۱۲	 آداب شیر دادن
۲۱۳	 مسائل متفرقه شیر دادن
	* * *
۲۱۷	 فصل نوزدهم: احکام طلاق
۲۱۷	 شرایط طلاق
۲۱۸	 طلاق بائن و رجعی
۲۱۹	 طلاق خلع و مبارات
۲۲۱	 عده طلاق
۲۲۶	 عده زنی که شوهرش مرده
۲۲۸	 ترک زینت در ایام عده وفات
۲۲۸	 مسائل متفرقه طلاق
	* * *
۲۳۳	 فصل بیستم: احکام ارث زنان
	* * *
۲۳۷	 فصل بیست و یکم: احکام پزشکی
۲۳۷	 معاینات پزشکی
۲۴۰	 جلوگیری از انعقاد نطفه
۲۴۵	 سقط جنین

۲۵۰.....تلقیح

۲۵۳.....مسائل دیگر پزشکی

* * *

۲۵۵.....فصل بیست و دوم : مسائل متفرقه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیشگفتار

حمد و ستایش بی پای زبیده خداوند عادل است که با تشریع احکام و قوانین عادلانه، هر چیز و هر کسی را در جایگاه واقعی خود قرار داد. و صلوات و سلام بی انتها بر خاتم الانبیاء حضرت محمد مصطفی ﷺ، که از سوی خداوند متعال مأموریت یافت آن احکام و قوانین را در کنار سائر معارف دینی، در قالب دین نجات بخش اسلام به مردم عرضه کند. و درود بی حدّ و حصر بر ائمه دوازده گانه و بانوی بزرگ اسلام «صلوات الله علیهم اجمعین» که پاسداران شایسته‌ای برای دین، و مفسران بایسته‌ای برای احکام آن بوده و هستند.

* * *

متأسفانه زن در طول تاریخ مورد بی مهری قرار گرفته است. هم در گذشته و عصر جاهلیت قدیم، و هم در زمان ما و عصر جاهلیت مدرن و جدید. و گاه این بی مهریها در لباس دلسوزی و إحقاق حقوق زن بوده است! آری، هم کسانی که در گذشته «زنان را در ردیف حیوانات اهلی می‌شمردند و به هنگام قحطی آنان را می‌کشتند، و گوشتشان را می‌خوردند!» و یا «آنها را به هنگام رسیدن به سن ازدواج به عنوان کالا، با بهای متفاوت در معرض فروش می‌گذاشتند!» و یا «به هنگام فوت شوهر، برای رهایی روح او از تنهایی، زنش را با

جسد شوهر می‌سوزانند!» و یا «او را زنده زنده در گور با او دفن می‌کردند!»^۱ و در یک کلام، زن را انسان نمی‌شمردند! و به زن ظلم بی‌حساب کردند.

و هم کسانی که در عصر علم و دانش از زن به عنوان ابزاری برای رسیدن به اهداف نامقدس خویش بهره برده، و آنان را از جایگاه واقعی‌شان خارج نمودند، آری هیچ کدام مقام زن را نشناختند، و به او ظلم و خیانت کردند.

اسلام به عنوان نجات‌گر انسانها، بزرگترین خدمت را به زنان دنیا ارائه نمود، و با وضع قوانین و احکام عادلانه مظلومیت و محرومیت زنان را پایان داد، و برای آنها حقوقی ساینده شخصیت حقیقی‌شان قرار داد، و از آنها تکالیفی متناسب با وضع روحی و جسمی آنها طلب کرد.

مسألة مهمی که مدعیان «تساوی زن و مرد در همه چیز!» از آن غفلت کرده‌اند (یا خود را به غفلت زده‌اند)، عدم توجه به این نکته است که حقوق یک انسان و تکالیف خواسته شده از او، باید متناسب با وضع روحی و جسمی، و قدرت و توان او باشد، در غیر این صورت مسدق ظلم خواهد بود!

بنابراین، تفاوتی که در برخی احکام اسلام بین زن و مرد دیده می‌شود با توجه به این نکته مهم کاملاً قابل درک و توجیه است، و تبعیض بین زنان و مردان محسوب نمی‌شود.

ما معتقدیم که قرار دادن زن در موقعیتی که اسلام برای او در نظر گرفته، بهترین خدمتی است که می‌توان برای این قشر مظلوم انجام داد، و این خدمت جز از راه تبیین احکام و حقوق مربوط به بانوان، و تحقق و پدیده کردن آن عملی نخواهد شد. کتابی که اینک در دسترس شماست عهده دار تبیین احکام مربوط به این دسته از بندگان صالح خداوند است.

امید آن که مردان با ایجاد بستر مناسب، و زنان با عمل کردن بی‌کم و کاست به این احکام و قوانین نورانی، تحقق آن را در جامعه عملی کنند.

۱. مطالب چهار گانه فوق از کتاب رساله نوین، نوشته جناب حجة الاسلام والمسلمین دکتر بی‌آزار شیرازی گرفته شده است؛ موارد دیگری نیز در کتاب فوق آمده که علاقمندان می‌توانند به آن مراجعه کنند.

در جای جای مسائل این کتاب به ارفاقهایی برخورد می‌کنیم که در تشریع اسلامی برای زنان در نظر گرفته شده است، تا بارهای سنگین از دوش آنها برداشته شود، و در این شریعت سمحه سهله الهی گرفتار مشکلات نشوند.

* * *

کتاب حاضر

هر چند کتابهای متعددی به عنوان «احکام بانوان» تاکنون چاپ و منتشر شده، و در جای خود، در خور تقدیر است، اما غالب این کتابها به تبیین «احکام خونهای سه گانه» و برخی، علاوه بر آن به مسائلی از نماز و ازدواج قناعت نموده‌اند، و تاکنون به کتابی که مشتمل بر تمام احکام اختصاصی بانوان در سراسر فقه باشد، برخورد نکرده‌ایم.

کتاب حاضر، که شامل احکام اختصاصی یا مورد ابتلا و حاجت بانوان در سراسر فقه می‌باشد، برای پر کردن این خلأ به رشته تحریر در آمده است.

چند تذکر

۱. مسائل این مجموعه مطابق با نظریات و فتاوی مرجع عالیقدر جهان تشیع، حضرت آیه الله العظمی مکارم شیرازی «مذله العالی» می‌باشد، که عمدتاً از رساله «توضیح المسائل» و «مجموعه استفتائات جدید، جلد اول و دوم و سوم» و حواشی معظم‌له بر عروة الوثقی، و استفتائات شفاهی از محضر ایشان برگرفته شده است.

۲. این مجموعه نه کاملاً مانند رساله‌های توضیح المسائل می‌باشد، نه کاملاً به شکل کتابهای استفتائات است، بلکه در هر بحث و موضوعی که وارد شده‌ایم ابتدا مسائل مربوطه، از رساله توضیح المسائل یا عروة الوثقی نقل شده، و سپس سؤال و جوابهای مرتبط با همان مسائل ذکر شده است.

۳. در پایان ضمن تقدیر و تشکر فراوان از تمام عزیزانی که از هنگام شروع به تهیه این مجموعه، تا مرحله چاپ و نشر آن مرا یاری کرده‌اند، بویژه جناب حجة الاسلام احمدی راد، که در مقابله قسمت عمده این کتاب همراهی کردند، از

خوانندگان محترم می‌خواهم که این کتاب را با دقت مورد مطالعه قرار داده، و ما را از پیشنهادات و انتقادات خویش محروم نسازند، و در صورت برخورد با مسائلی که باید در این مجموعه گنجانیده شود و از آن غفلت شده، یادآوری فرمایند تا در چاپهای بعد جبران گردد.

پروردگارا! ما را در راه شناخت احکام و قوانین نجات بخش اسلام، و سپس عمل به همه آنها موفق بدار! آمین یا رب العالمین

رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

قم - حوزه مقدسه علمیه

ابوالقاسم علیان نژادی

خرداد ماه ۱۳۸۰، ربیع الاول ۱۴۲۲